

Nóg meer creatieve vrijheid

Ableton Live 11 levert je niet alleen een uitgebreide hoeveelheid nieuwe sounds, ook een aantal langverwachte editfuncties en devices doen hun intrede. Het zijn dit keer echter vooral de nieuwe creatieve mogelijkheden die de show stelen.

door **Sascha Meijer**
sascha@interface.nl

Ableton Live was natuurlijk al een uitstekende tool voor het maken van in the box producties en het opbouwen van live shows, maar met de toevoegingen van functies als Take Lanes, Track Comping en Linked Track Editing lijkt Live 11 ook meer oog te hebben gekregen voor de technische kant van het maken van opnamen. Uiteraard kijken we uitgebreid naar de implicaties van deze features voor de workflow binnen Live 11, maar ook de nieuwe devices en de unieke, ingenieuze midifunctionaliteiten komen voorbij.

Frisheid

Wie al geruime tijd met Ableton Live werkt, kan opgelucht ademhalen. Live 11 voelt, ondanks de vernieuwingen, vertrouwd aan. Wat wel direct in het oog springt in de browserkolom, zijn de Grooves- en Templates-categorieën. In Live 11 krijg je eindelijk de mogelijkheid om meerdere projecten als templates op te slaan. Grooves is daarentegen geen nieuwe functie binnen Live, maar voorheen was deze optie wat dieper verstopt. Het is mooi dat daar verandering in is gekomen,

info

- **Prijzen:**
- Live 11 Intro € 79,-
- Live 11 Standard € 349,-
- Live 11 Suite € 599,-
- **Distributie:**
Ableton online
- **Internet:**
www.ableton.com

want Grooves is een eenvoudige manier om wat meer muzikaliteit in geprogrammeerde partijen te brengen. Deze quantise-presets bevatten swing of ritmische patronen met een specifieke feel – denk bijvoorbeeld aan een bossanova-clave. Deze quantise-presets kunnen over jouw geprogrammeerde midi worden gelegd, waardoor jouw partijen de feel van de Groove overnemen. Dit werkt ook op audio files die gewarpt zijn. Hierbij wordt ook aan hiphopproducers gedacht: er zijn tal van grooves die de quantise-feel overnemen van bekende samplers, zoals de MPC en SP1200.

Wat ook direct opvalt, is de frisheid die Live 11 aan de dag legt. Alles voelt net wat vlotter aan. Versie 11 start een fractie sneller op dan V10, en de kleuren springen een stuk meer in het oog. Live voelt op zijn beste momenten meer als een volledig bespeelbaar, aanpasbaar en interactief instrument aan dan als een daw. Dit soort kleine verbeteringen in snelheid en uitstraling dragen bij aan dit gevoel. Ableton heeft ook een aantal praktische zaken toegevoegd. Zo heeft de Performance Meter een update gekregen die elk individueel kanaal voorziet van een CPU Load Meter. Zo kun je eenvoudig zien welk kanaal de meeste processorcracht opeist. Daarnaast is de piano-roll voorzien van een Keys & Scales-functie die ervoor

INTERFACE XTRA

- **What's new**
- **Tempo Following**
- **nieuwe devices**
- **Take Comping**
- **mpe-compatibiliteit**
- **nieuwe instruments en devices**
- **demoversie**

zorgt dat je automatisch binnen een toonsoort blijft bij het intekenen van midinoten.

Stroomlijnen

Ook zijn er – met de introductie van Take Lanes, Track Comping en Linked Track Editing – eindelijk betere tools voor producers die opnamen maken en bewerken in Ableton Live. Take Lanes en Track Comping werken in de praktijk uitstekend samen. Door een loop aan te zetten in je Arrangement View, kun je een aantal takes achter elkaar opnemen. Deze opnamen verschijnen onder elkaar in de Take Lanes en kunnen vervolgens tot een nieuw spoor worden gecombineerd door middel van het selecteren van verschillende delen in de betreffende Take Lanes.

Werk je met audio, dan worden er automatisch fades gezet om tikjes te voorkomen. Track Comping en Take Lanes werken ook voor midi en blijken in de praktijk prettig en vlot in gebruik.

Linked Track Editing maakt het mogelijk om een groep kanalen tegelijk te bewerken. Een functie die, zeker bij het editen van multitrack-opnamen van bijvoorbeeld drums, de workflow zal stroomlijnen. Toch valt er nog wel wat aan te verbeteren. Zo is het niet mogelijk om een gelinkt kanaal binnen deze functie nog individueel te bewerken. Ook kun je niet bepalen welke parameters er binnen de bewerkingsgroep vallen – bijvoorbeeld wel het knippen maar niet het maken van fade-outs linken. Desalniettemin is dit zeker een fikse stap in de goede richting.

Speels

Ableton Live is natuurlijk bij uitstek geschikt voor het maken van interactieve live sets. De eenvoudigste manier om een live show op te zetten, is de Session View. In het gemiddelde arrangement window van een daw vind je al je audio of midi onder elkaar op de verticale as en beweegt de tijd van links naar rechts op de horizontale as. In de Session View bevindt de tijd zich niet op de horizontale, maar op de verticale as en bevindt zich alle

specificaties

- nieuwe features**
- take recording en comping
- linked track editing
- mpe-compatibel
- volgt tempo van binnenkomende audio
- macro snapshots
- note en velocity randomizing
- verbeterde cpu-meter
- updates voor bestaande devices en sounds
- nieuwe devices**
- Hybrid Reverb
- Spectral Resonator
- Spectral Time
- PitchLoop89
- Vector FM
- Vector Grain
- Vector Delay
- Tree Tone
- Bouncy Notes
- Inspired by Nature
- nieuwe sounds**
- Spitfire Upright Piano
- Brass Quartet
- String Quartet
- Voice Box
- Mod Reel
- Drone Lab

Live 11 voelt aan als een volledig bespeelbaar, aanpasbaar en interactief instrument

muzikale informatie – zowel audio als midi – in Clips op de horizontale as. Een Clip is een loop van een x-aantal maten met muzikale informatie. Dit kan opgenomen audio zijn van zestien maten lang die je afspeelt samen met een midiloop van vier maten. Verschillende Clip-lengtes vindt Live geen probleem; deze worden automatisch gesynchroniseerd.

Daarnaast zijn de Clips in Live 11 een stuk eenvoudiger te editen dankzij de nieuwe gedetailleerde weergave. Je stapelt dus partijen van links naar rechts en Live leest ze van boven naar beneden. Een combinatie van verschillende Clips heet een Scene, en door creatief met de plaatsing van Clips in Scenes om te springen, kun je op speelse wijze arrangeren. Het is ook mogelijk om Clips binnen dezelfde Scene op verschillende momenten in te starten én er is ook een 'normaal' Arrangement Window beschikbaar. Drie wegen die naar Rome leiden dus, en dat is kenmerkend voor de vrijheid die Live biedt. Er zijn vrijwel altijd meerdere manieren om

dezelfde handeling uit te voeren. Het is aan jou om de ideale werkwijze vorm te geven.

De instellingen binnen de Scenes en Clips kun je sturen met macro's en Follow Actions. Follow Actions zijn als het ware een programmeertaal voor de sequencing binnen Ableton Live. Dat klinkt ingewikkeld, maar dat is het niet. Je kunt hier simpelweg tegen het programma zeggen wat hij moet doen als hij klaar is met het afspelen van een van de Clips. In Live 11 kun je verschillende Scenes aan elkaar linken met deze Follow Actions; iets wat voorheen alleen via een omweg kon. Macro's zijn een manier om verschillende parameters van een kanaal te groeperen en toe te wijzen aan één knop. De Macro-knoppen werken uiteraard perfect samen met de Ableton Push controller, maar aangezien letterlijk alles in Ableton te midimappen is, werkt dit systeem met vrijwel elke midicontroller. Met Macro's kun je bijvoorbeeld een knop creëren die tegelijkertijd het volume en de panning van een kanaal

De nieuwe Tempo Following is een grote stap in de interactieve richting

bestuurt, maar het is ook mogelijk om verschillende parameters van plug-ins op een audiokanaal te combineren. In Live 10 waren er acht van deze Macro's per rack, waarmee je meerdere racks op je kanaal kan zetten; dat wordt in Live 11 verdubbeld naar zestien. Daarnaast kun je Macro-settings randomizen en opslaan als snapshot. Zo weet Live 11 met een aantal kleine verbeteringen, twee gangbare opties veel krachtiger en flexibeler te maken en het gebruiksplezier te vergroten.

Realtime syncen

Ableton Live voelt, zoals gezegd, vaak aan als een interactief, bespeelbaar instrument. Hier dragen de verbeterde Macro's en Live Follow Actions aan bij, maar de nieuwe Tempo Following is een nog grotere stap in de interactieve richting. Deze functie is gebaseerd op het populaire Max For Live-device BeatSeeker. Max For Live is een visuele programmeertaal die je binnen Ableton Live (Suite) kunt gebruiken om je eigen geluidseffecten, instrumenten en tools te ontwikkelen. Rond deze programmeertaal heeft zich een grote community gevormd (deels open source), die zorgt voor een constante stroom aan nieuwe en unieke geluidseffecten en tools. Ook Ableton zelf maakt vaak nieuwe content voor deze programmeertaal, en nu is er dus zelfs een heuse, ingebouwde functie gebaseerd op een device gemaakt door iemand uit de community.

Tempo Following analyseert het tempo van binnenkomende audio waarna alle Clips automatisch morphen naar dit tempo. Een volledig multitrack-arrangement kan zich zo automatisch, realtime syncen aan een binnenkomend tempo. Dit heeft uiteraard immense implicaties voor live shows die gebouwd zijn rondom meelopende backingtracks, maar het zorgt ook voor allerlei creatieve opties.

Live spectral time

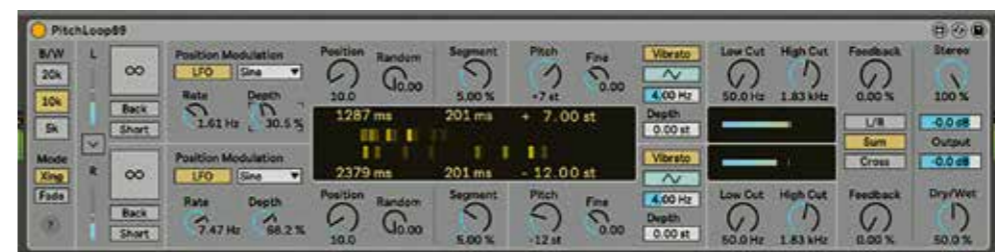
hybrid reverb

goed werkt, is het een uitzonderlijke krachtige en creatieve functie. Ableton liet nog wel weten dat deze feature in eerste instantie vooral bedoeld is voor drummers die met een backingtrack meespelen, en vooral daarop getest is.

Extreem bewerken

Uiteraard zitten er in Live 11 diverse nieuwe devices en effecten. De nieuwe Hybrid Reverb combineert impulse responses met algoritmische galm en dat zorgt voor interessante resultaten. Voor de standaard reverbs stoot dit apparaat wellicht niet direct je persoonlijke favorieten van de troon, maar de kracht zit 'm dan ook in vreemde effecten en unieke combinaties. Je krijgt er een behoorlijke verzameling goed klinkende ir's bij, maar je kunt ook zelf audio importeren om als impulse response te gebruiken. Zo kun je bijvoorbeeld een drumloop importeren als ir en deze, in combinatie met een van de vijf galmalgoritmes, een melodische partij niet alleen ruimtelijk, maar ook ritmisch laten bewegen. Waar je wel op moet letten is dat er in de equalizer standaard een laag-af-filter ingeschakeld staat. Als je op zoek bent naar een volle, natuurlijk klinkende galm dan wil je deze het liefst uitzetten.

Zowel de Spectral Resonator als Spectral Time zijn nieuw en beide gericht op het uitvoeren van spectrale bewerkingen. De Resonator doet dit door het creëren van resonante harmonischen op specifieke punten in het spectrum. Door aan te geven hoeveel harmonischen er worden toegevoegd, kun je de klank vormgeven. Pas je deze resonator toe op ritmische informatie, dan zal de keuze voor minder harmonischen resulteren in een losse, meebewegende noot. Kies je voor een vollere spectrale bewerking, dan heeft de klank veel weg van een metalige vocoder. Deze tool leent zich ook erg goed voor het

PitchLoop89

extreem bewerken van vocalen en het toevoegen van textuur aan synthesizers. De Resonator heeft uiteraard een midi-in, waardoor de resonanties eenvoudig te stemmen zijn naar je huidige project.

Spectral Time is een delay-effect dat met extreme instellingen eenzelfde, vocoderachtige klankkleur levert als de Spectral Resonator. Gebruik je Spectral Time wat subtieler, dan is deze delay bij uitstek geschikt om vervreemdende double track effecten te maken voor je (lead)vocals. Daarnaast is deze delay perfect geschikt voor geluidseffecten. De klanken die je hiermee kunt maken zijn extreem veelzijdig: van uitgerekte, zangerige wolken tot hoekige laser-regens; je kunt echt alle kanten op.

Buffer-delay

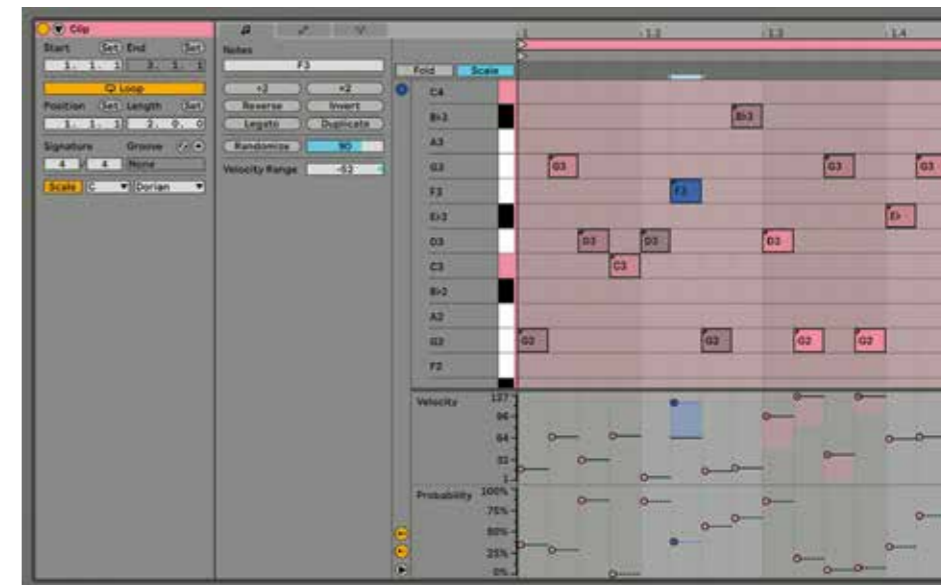
Robert Henke, een van Ableton's medeoprichters, tekende eigenhandig voor een nieuw device: PitchLoop89. Deze buffer-delay met pitch-opties en diverse lfo's is geïnspireerd op de Publison DHM 89 uit 1978, famous vanwege de extreme effecten. Met deze hardwareprocessor kun je in no time van subtiele, Eventide-achtige versmeringen naar volledig atonale stereowolken en – dankzij de freeze – heftige glitches. Henke heeft deze effecten weten te vangen in PitchLoop89. Producers en muzikanten die graag werken met (eurorack-)synthesizers en

te. Waar het een beetje aan ontbreekt, is het kenmerkende sauzige karakter van de DHM 89. Werken met de buffers, delays en pitch-algoritmes gaat soepel, maar echte warmte en die typische gruisigheid van het origineel ontbreken. Dat zorgt ervoor dat je in een plug-inketen na de PitchLoop89 vaak nog een ander effect toe wilt voegen voor wat extra karakter.

Levendigheid en realisme

De meest in het oog springende functies voor in the box producers en beatmakers zijn ongetwijfeld de nieuwe Note Chance en Velocity Chance. De Probability-waarde bepaalt bij Note Chance de waarschijnlijkheid waarmee een midinoot wordt afgespeeld. Deze is per midinoot in te stellen waardoor je ervoor kunt zorgen dat één of meerdere >>

Live Chance tools

Inspired by Nature

noten uit een midiloop soms wel en soms niet worden afgespeeld. Zo maak je zonder al te veel editwerk snel, veel variaties van dezelfde midiclip. Wil je deze variaties opslaan, zul je wel je midiloop op moeten nemen, want de Probability-waarde zorgt tijdens iedere afspelbeurt voor een ander resultaat. In de praktijk blijkt de Note Chance-randomizer dan ook voornamelijk een compositorische tool. Het biedt daarnaast heel veel creatieve opties voor livegebruik: in combinatie met de live warping kun je realtime, eindeloos variërende en meebewegende partijen maken. Wil je echter toewerken naar een concreet eindresultaat, dan is een inconsequent veranderlijke midipartij niet ideaal. Desalniettemin is Note Chance een erg krachtige functie die, zoals bij alle nieuwe creatieve technieken en ideeën, misschien even tijd nodig heeft om z'n plek te vinden in jouw arsenaal.

Ook Velocity Chance blijkt een zeer inspirerende functie. Deze velocity randomizer met instelbaar bereik is de ideale manier om levendigheid en realisme in een midipartij te brengen. Zo kun je bijvoorbeeld een drumgroove meer bounce geven als je de zestienden-accenten van een kickpartij wat terugschroeft in velocity, en krijgen ingetekende pianoakkoorden ineens een ander karakter afhankelijk van welke noot in de harmonie met extra volume (of een andere parameter) wordt benadrukt. De meeste in the box producers zullen ongetwijfeld regelmatig noten in een editor tekenen. Als je

het oordeel

- + perfecte balans tussen muzikaliteit en techniek
- + prachtige, veelzijdige en omvangrijke audio- en samplecontent
- + verbeterde Clip-editing
- + randomisation Probability en Velocity
- + 16 macro's per track
- + Follow Actions besturen Scenes
- Tempo Follower werkt niet altijd soepel
- linked Track Editing mist instelopties

Velocity Chance op zo'n ingetekende akkoordpartij loslaat, zijn de resultaten echt te gek. In een handomdraai tovert deze functie statische, saaie akkoorden om tot een levendiger klinkend geheel. Door een akkoord te selecteren en achter elkaar op Randomize te drukken, scroll je als het ware door verschillende timbres van hetzelfde akkoord. Evenals de Note Chance-functie, is Randomize Velocity daarmee een heel creatieve tool die een echte impuls geeft aan je productieproces.

Extra controle

In de midi-editor is het nu ook mogelijk om handmatig mpe-data te bewerken. Zowel de Wavetable, Sampler, Simplifier als de Arpeggiator zijn in Live 11 volledig mpe-compatibel en daarbij krijgt de Push controller ook nog eens een update die Polyphonic Aftertouch mogelijk maakt. Dat betekent een hoop extra controle over de expressie van je partijen. En dat komt mooi uit want Live 11 bevat een flinke hoeveelheid nieuwe Packs, instrumenten en samples. Er is een nieuwe Drum Booth die overloopt van de warm klinkende, akoestische drums. Mood Reel en Drone Lab zijn perfect geschikt voor stemmige, beatgedreven muziek, maar lenen zich ook voor diepe, soundtrackachtige composities. Het zijn echter de Voice Box Pack van Ableton en de Inspired By Nature Pack van Dillon Bastan die eruit springen. De Voice Box verplaatst je naar de wereld van Björk en haar experimentele, elektronische muziek,

terwijl de Pack van Dillon Bastan vol zit met prachtig ontworpen, gelaagde geluiden die direct een unieke sfeer neerzetten.

Als klap op de vuurpijl is Ableton ook nog een samenwerking aangegaan met Spitfire. Die samenwerking resulteert in drie prachtige instrumenten, alle eveneens volledig mpe-compatibel. De Spitfire Upright Piano klinkt warm, vol en ietwat dromerig evenals het Spitfire Brass Quartet, dat alleen bij de staccato partijen iets tegenvalt. String Quartet springt er echt bovenuit met zijn levendige klank en een zeer overtuigende spiccato.

Conclusie

Wat Ableton goed – en razend knap – heeft gedaan, is nieuwe features introduceren die elk soort Live-gebruiker een potentiële nieuwe creatieve impuls kunnen geven. De nieuwe functies zijn niet alleen creatief, ze zijn ook nog eens multi-interpretabel en veelzijdig. Dat zorgt ervoor dat Live 11 vernieuwingen brengt die vrijwel iedere Live-gebruiker iets geeft om de tanden in te zetten. Op praktisch gebied zijn er de uitstekende nieuwe editfuncties, de toevoeging van extra Macro's en een verbetering van de Follow Actions, die in veel gevallen ook nog eens het werkproces stroomlijnen of vereenvoudigen. Er zijn, zoals bij elke nieuwe versie van zo'n groot programma, ook zaken die nog beter kunnen. Zo is Linked Track Editing een goede toevoeging, maar ontbreekt het nog een beetje aan precisie in de instelopties. De Live Tempo Following – in potentie misschien wel de krachtigste en creatiefste toevoeging – laat hier en daar nog te wensen over. Desalniettemin kun je stellen dat Live 11 zeer geslaagd is. Je creativiteit wordt gestimuleerd en het gelukzalige kind-in-snoepwinkel-gevoel is bij het werken met Live 11 levensgroot aanwezig. ■

String Quartet springt er echt bovenuit met z'n levendige klank en een zeer overtuigende spiccato